

L'Estatut a les Constituents

Ambient de serenitat

Divendres començà a les Constituents la discussió de l'Estatut de Catalunya. Cal registrar com a primera impressió del debat, l'ambient de serenitat en què s'ha plantejat. Adhuc Maura, el primer impugnador, ho ha fet en termes mesurats en la forma, reconeguent el dret i la capacitat de Catalunya a l'Autonomia.

Les paraules inicials de Bello, president de la Comissió, plenes de cordialitat, i les serenes, però enèrgiques de Companys, situant el problema com un compromís revolucionari de la República, han impressionat favorablement a la Cambra.

Ara veurem com es desenrotlla el debat. En principi ha quedat plantejat com un problema de delimitació de facultats, perquè en el fons sembla tothom està d'acord en què la República el deu resoldre com un plet de llibertat. Això és el que ens interessa en el fons, perquè no és altra cosa el problema de Catalunya en relació amb Espanya, que un plet de llibertat.

Catalunya recaba per a sí allò que és seu i que li fou arrebatat per la força, no per les vies del dret. Vol la facultat de regir-se a si ma-

teixa en allò que li és propi, dintre una franca convivència política i jurídica amb la resta d'Espanya, sota la República.

Ara bé; hi ha molt camí encara a recórrer. Perquè una Autonomia com la que propugnen alguns "autonomistes" i àdhuc "federalists" del Centre és una Autonomia de nom amb continent però sense contingut. És una falàcia, un engany. Una Autonomia sense facultats, ni sobirania pròpies; una Autonomia que no comporta atribucions pròpies, ni en matèria legislativa en l'ordre civil, ni poder judicial, ni el servei d'ordre públic, ni hisenda pròpia. Aquesta es la tesi de Maura que, àdhuc, hi afegeix la inoportunitat de la resolució del problema en els actuals moments pels quals travessa Espanya, per motiu de les dificultats econòmiques de la República.

Ens cal molta serenitat en la present avinentesa, per a carregar-nos de raó enfront de les intemperàncies dels d'enfront que sortosament troben en el propi ambient adequades i serenes rèpliques.

Catalunya deu mostrar-se amb l'equanimitat del que té raó, i esperar...

La impressió del nostre diputat Sr. Loperena

De retorn de Madrid, el diputat de les Constituents senyor Loperena, hem tingut ocasió de parlar amb ell sobre l'històric moment polític actual per Catalunya.

Ens diu que no ve mal impressionat, ni tampoc amb la impressió fallaguera que hauria volgut constatar en el nou ambient de la República.

Cal fer-se càrrec—ens diu—de l'enorme pes de la història; dels segles d'absorció i de dominació d'Espanya, d'aquella Espanya legendària, imperialista, en els dominis de la qual no es ponía mai el sol.

Anem a refer la Història d'Espanya; a situar-la abans dels Austries i els Borbons, quan Castella era lliure i ho era també Catalunya; posant-la, no obstant, a to dels temps actuals, de cara al món. Aquesta tasca és realment feixuga, perquè aquests anys de dominació

i d'absorció, han deixat una empremta, han imprimit caràcter al pensament espanyol. Salvant, naturalment, però, les minories selectes de la intel·ligència a Castella, que són els menys, però que per llur vàlua intrínseca acabaran per imposar-se als altres dels seus coteranis, incomprensius i espiritualment situats en els segles XVI i XVII.

Catalunya no pot recular. Catalunya no recularà. Això ho diem sense to de repte, puix que en tenim prou, uns i altres amb els alligonaments de la Història, per a poder fer tal rotunda afirmació. Ni els segles més obscurs pels quals ha passat Catalunya, junyida al carro del vencedor; ni la política centralista més absorbent han pogut ofegar el nostre esperit de llibertat. Puix que podem dir com el personatge de Guimerà; al terme de

totes les vicissituds i persecucions, qu'ànima és nostra, i el poble que salva l'ànima, que és el seu verb, a través de les èpoques més obscures del seu geni racial, té ben oberts i expeditos sempre els camins de la seva llibertat.

No vegeu—ens acaba dient—en aquestes paraules un desencoratjament, puix que cal tindre la fe posada en el nostre poble i en els destins de la República.

El to serè de la sessió impressionà favorablement tots els sectors de la Cambra

Madrid.—La discussió de l'Estatut de Catalunya despertà extraordinària emoció al Parlament. La Cambra ha donat una nota de comprensió i eficàcia en el debat de totalitat, havent demostrat la seva eficiència i serenitat.

Tots els diputats han emès la seva opinió.

El senyor Lerroux digué que el debat tenia que començar d'alguna manera. Com a parlamentari més vell se li havia de permetre que escolís el moment oportú de la seva intervenció.

El senyor Albornoz manifestà que els dos oradors s'havien expressat en termes de gran cordialitat.

El senyor Companys digué que s'havia iniciat el debat amb una gran elevació de mires. L'interessant és que es senti defraudada la gent que vol emmetzinar-lo. El senyor Maura ha desmentit les facultats, però ha reconegut el principi. Amb això n'hi ha prou, perquè les facultats ja es discutiran més tard.

El senyor Largo Caballero digué que el debat havia estat bé. No podia dir altra cosa perquè el Govern no havia dit encara la seva opinió.

El senyor Zulueta digué que els dos oradors s'havien expressat en tons de gran prudència, el que podia servir d'exemple per als debats successius.

El senyor Unamuno: Jo sóc unitari per dignitat i individualitat, i em sembla una enormitat el que es discuteix.

El senyor Beunza: La posició del senyor Companys és molt forta. El senyor Maura ha estat molt fluix.

El senyor Melquiades Alvarez: Em sembla molt bé.

El senyor Santiago Alba: El se-

nyor Maura ha estat molt eloqüent, però la nota sobresortint fou el discurs del senyor Lluís Bello en abandonar la part d'Hisenda. Això em sembla un absurd, perquè els diputats no són els que han de prendre la iniciativa, sinó que l'ha de prendre el Govern. El senyor Companys ha donat una nota conciliatòria que ve a rectificar el que es deia a Barcelona.

Romanones: Em sembla molt bé. Maura ha estat discret i en to conciliador. Si l'assumpte segueix així, s'arribarà a una solució.

Guerra del Río: El senyor Companys ha estat molt serè i el senyor Maura molt suau.

El senyor Aiguader: Segueixo amb el mateix optimisme respecte al nostre plet. Precisament els dos oradors, impugnant i defensant el dictamen, han demostrat que la República és cosa definitiva, que resoldrà el problema de Catalunya i li donarà la seva màxima eficàcia.

El senyor Rahola: D. Miguel Maura no ha fet el discurs contra l'Estatut, sinó contra l'autonomia en abstracte.

El senyor Nicolau d'Olwer: Si el debat segueix així, no hi ha problema. Nosaltres tenim la consigna de no refusar els atacs, per això la sessió d'avui ens ha satisfet.

El senyor Baeza Medina: S'ha iniciat el debat amb un to raonable, el que fa presumir que s'ha encarrilat el problema de Catalunya democràticament per a la República, a pesar dels auguris i passions que tracten de posar en joc alguns elements com arguments patriòtics. Es trobarà la solució justa que satisfarà els anhels de Catalunya quant significa el reconeixement de la personalitat legítima.

Els senyor Miquel Maura: El fonamental era conservar el to per tal de no emmetzinar aquest problema. Per això el meu discurs fou sobre coses concretes. El problema es resoldrà.

El senyor Carner: Em congratulo de l'ambient de cordialitat de la Cambra i dels oradors.

LA CONSTITUCIO DE LA REPUBLICA NO ESTARA ENLLESTIDA FINS QUE HAGUEM APROVAT L'ESTATUT DE CATALUNYA.

(Del discurs de Lluís Bello).